

UČENIČKA KNJIŽNICA
GIMNAZIJE U PJELOVARU

Sign.

4247

Svezak

11C

1512

1872

IGROKAZI

za mladež.

Učenička knjižnica

K. Realn. Gimnazije u Bjelovaru

Broj **I. Dio: 1990**

- 1) Mlado pastirče.
- 2) Zlatan lančić ; ili: da si miloserdan.
- 3) Zaklela sa zemlja raju, da se sva otajna znaju.

U Zagrebu 1866.

NAKLADOM LAV. HARTMANA.

GIMNAZIJA U BJELOVARU

2404.

SVEUČILIŠTE 22
JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
U OSIJEKU
GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
OSIJEK

Broj inventara: 402.150

Signatura 286 27

GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
OSIJEK

871373132

Tiskom A. Jakića.

Predgovor.

Predavajući domorodnoj mladeži ova tri igrokaza putem javnosti, smatram si za dužnost, da kažem nekoliko rečih o postanku i sversi njihovoj.

Premišljavajuć odavna, kako bi se siromašnoj mladeži našega zavoda njeka materialna pomoć pružiti mogla, predočio sam si prigodom deljenja školskih nagradah i onu radost dobre i uboge dece, ako bi joj se pomoćju suučenicah na dan Isusova narodjenja pomoćna sredstva pružila, bez kojih je nehotice prisiljena ob zimu od škole izostajati i nazadovati.

Tada se setih svoje mladosti, kad no sam još gimnazijalac u vreme praznikah sa više drugovah u rodnom si mestu različite deklamatorno-muzikalne besede i kazališne predstave za dobrotvorne svérhe priredjivao. Da se sada takvoga šta latim, činjaše mi se malo poteško; jerbo nam dobrovoljnih predstavljakah i muzikalnih diletantah i u velikih, a kamo li ne u manjih gradovih manjka — nu sa djaci pučke učione neda se ništa poduzeti, u glasbi nisu vešti, a kazališnih komadah za

IV

nje prikladnih neima ni u prevodu. Za to se latih početkom praznikah pera i napisah dva igrokaza i htédoh na sversi praznikah, u kojih je mladež zadaće lahko naučiti mogla, predstavu u rečenu sverhu prirediti. Još mi manjkaše proslov, koji bi tu sverhu bolje naznačio i mladež na milosèrdno podupiranje ubogih pobudio. Pesnik nisam — i tako postala dialogički prolog „zlatni lančić.“ Dok sam bio s pripravami gotov i u namèri, da nekoliko veštijih učenikah s učenjem zadaćah koristno zabavim, eto praznici na izmaku — te novi poslovi nedaše mi namèru uživotvoriti, već moradoh na sgodno vreme predstavu odgoditi. Nèki pako moji prijatelji na ladanju sprijateljše se s tom nakanom, zaiskaše od mene te igrokaze, te me tako prinukaše, da je evo putem tiska obèlodanim, čim se pri predstavah izbègava prepisivanje zadaćah i ujedno se pruža prigoda čitanjem mladež pobuditi, gdè se predstave urediti nedadu, na korist ubogih ili na korist inih dobrotvornih sverhah.

S toga gledišta valja prosudjivati prvi ovaj plod u svojoj struci.

Moram još da koju rekнем, što se tiče predstavljanja. Neka nitko nemisli, da odobravam predstave u smislu velikih kazalištah. Dosta mi se čini, ako dēte dotičnu zadaću nauči, ako po naputku učiteljevu radi tako, kako to čin igrokaza zahteva. Decu nitko neće kritizirati. Netreba pako predstavi osobitih i skupocēnih priprava i spravah. Školska soba dosta je prikladna, a školske su klupe dosta sgodne za slušaoce. Ako se komu uzvidi pozorište (Bühne) od potrebe, to se dade lahko sastaviti sa nekoliko dasakah. Zavese i kulise dadu se napraviti od papira ili se dobro upotrēbe španjolske stēne ili drugi sagovi; ta dobar uspeh visi samo od dobra krasoslovjenja i predstavljanja. Netreba tu drugih kazalištnih pripomoćih i obmanah, niti svēćah, jer noć nije za decu. Već ono treba pripraviti, što je u komadu neobhodno od potrebe. Što se tiče ptice, koja izpod lonca izleti, to se izvede, ako podanj metnemo pticu dērvenu ili od voska, koja je privezana na tanahnoj niti, s kojom ju druga

VI

osoba za kulisami stojeća hitro povuče te tako učini da odleti. Za pastira se torba i rog lahko najde; a tko bi želio napjev k njegovoj pesmi, ja sam mu drage volje na službu . . .

Tvrdo sam uveren, da se ovakimi dramatičkim igrami najbolje put k samosvesti mladeži krči i da se snjimi više postigne nego li čitanjem; da se njimi na mnogih mestih predusretne polazak kazalištah za odrasle, koje često u mladeži klicu nećudorednosti zameće; pače, da bi naši djaci srednjih učilištah sličnim igrami, kao i priredjivanjem drugih plemenitih zabavah, mnogo, te mnogo za probudjenje samosvesti i narodnoga ponosa u prostoga puka kao što i za podporu dobrih sverhah, doprinėti mogli.

Ako bude ovaj pèrvi pokus tako primljen, kaošto mu želim, drage volje latiti ću se pera i drugi put.

Osèk mjeseca prosinca 1865.

Pisac.

Predgovor n a k l a d a t e l j a.

K mojoj sbirki hrvatskih spisah za mladež, koje izdati nameravam, i od kojih sam neke koje već izdao, izdat ću još i sbirku igrokazah za mladež; i zapomčimljem ju sa tri izvorna komada od sadanjega ravnatelja u Oseku, g. A. V. Truhelke.

Meni si ova struka književnosti za mladež veoma važnom čini. Čitanje takovih zanimivih spisah ugodna je i koristna zabava, pa deluje veoma blagotvorno kako na buduće čitanje, tako i na razvoj umni i čudoredni; a dragovoljno učenje takovih igrokazah vežba i oštri pamet, predstavljanje pako njihovo u domaćih krugovih potiče mladež što silnije, da si usvoji pristojno ponašanje, lako kretanje i slobodno javno bēsedovanje, koje je od tolike važnosti za kašnji gradjanski život mladeži. S ovom korišću neda se ne iz daleka prisposodobiti korist naučenih pjesamah i pojedinih štivah, a osim toga neima ništa boljega ni sversi shodnijega za mladež,

VIII

osobito u vréme praznikah, kada ona većom stranom bezposlena planduje, nego što je ovakova duševna zabava, koja jednako koristi, i pomaže tako u školi stečenomu nauku kao i prekinotomu dalnjemu naobraženju pa ovako mogao bi se dokučiti onaj plemeniti cilj, što ga je pisac izrazio. S toga preporučamo što toplije ove igrokaze za mladež svim roditeljem, učiteljem i školskim predstojnikom.

Od uspeha, što ću ga postići ovim prvim svezkom, zavisi, da li ću ovaj podhvat u jedno — ili dvomesečnih rokovich nastaviti; te u tu sverhu pozivljem ovim na predplatu ove perve sbirke hervatskih igrokazah za mladež.

Ova sbirka sastojat će iz deset svežćićah, svaki po 2—3 igrokaza, koji će se i pojedince po 30 nov. prodavati. Oni pako, koji se na cielu sbirku napervo predplate, dobit će jr za 2 stot. 50 novč.

U Zagrebu, meseca sečnja 1866.

Lavoslav Hartman
knjižar i nakladatelj.

MLADO PASTIRČE.

Igrokaz u jednom činu za decu.

Od A. V. Truhelke.

OSOBE:

Ladislav, dečak od 10 god.

Savka, sestra mu, devojčica od 13. god.

Milka, siromašna devojčica.

Njezin manji brat i sestrice.

(Čin se događa u sobi).

PRIZOR PERVI.

Ladislav (sam).

Lad. (Sedi za stolom kraj knjige; noga mu je privezana crvenom vrpcom k stolu. Čita:) „Dobre knjige jesu ona košnica, u koju nose mudri ljudi sladki med pouke za mladji naraštaj“ — da, dá! (baci knjigu) Strašno sladak je taj med; ja evo ovdě kao sužanj privezan moram sediti, dočim se moji suučenci po dubravi veselo i liepo igraju. Ah, to je taj sladki med, što mi ga daju te knjige! Kakva hasna! Evo privezaše me kao sužnja, kao roba . . . (plače). Zar sam ja na světu zato, da uvěk i uvěk učim! Odvětnikom neću biti, to otac sam veli, biti ću těgovac, a naš šegert nije ni toliko školah prošao, zašto da moram upravo ja? A još me sile; da mi barem puste na volju,

više bi naučio. Volim biti šegert! (Odveže vèrpecu i sveže njom knjigu). Tako. Ne ja da budem sapet, već ti, koja si uzrok mojoj kazni. Da sam tvoj saderžaj laglje shvatio, nebi me bio učitelj otcu tužio. Sad leti. Da vidim, dokle ćeš sa svojom mudrošću (baci ju kroz prozor). Tako — (plašljivo) al eno dolazi učitelj? (Lupa se u čelo i hoda plašljivo po sobi). Što da mu rekнем? Što ću mu odgovoriti, ako zapita, gdé mi je knjiga? Čuj! Evo već ide, korak se čuje — (Sědne hitro i prihvati neku knjigu); evo ga! (čini se kano da uči).

PRIZOR DRUGI.

Savka. (Unidje lagano, da ju Ladislav nije ni vidio i gleda mu preko ramena u knjigu. Ona pripasala bělu pregaču i deržeć kuhaču u ruci čita). „Kako se prave parižki kolačići. Kako se pripravlja torta.“

Ladisl. (Obazre se i pospěrdno). Ako to i nije gospodin učitelj, a to je barem gospodična učiteljica.

Savka. (Pospěrdno). Na službu, gospodine.

Lad. (Serdito). Gospodično, ja mislim, da je vam mjesto u kuhinji kod kuvače, a ne kod mojih knjigah.

Sav. Mladi gospodine, ja opet mislim, da je vaše mjesto prije kod knjigah nego li u mojoj kuhinji.

Lad. Tko mari za vašu kuhinju; nisam u nju danas ni zavirio, niti hoću; jer mi je danas svako jelo suviše.

Sav. Niste ni bili? Evo sam vas upravo izterala.

Lad. Mene? (Smijuć se). Ta ja evo već dobra dva sata kao uznik privezan sedim za to, što nisam znao svoje zadaće.

Sav. Lažeš i drugi put. Morao bis do-
duše biti privezan, to znam; a što si reko,
da jesi, to je prva laž. A druga je laž, što
veliš, da mi se u kuhinjske poslove neme-
šaš. Evo, što radi moja gospodarska i ku-
hinjska knjiga u tvojoj ruci? reci, gde ti je
čitanka?

Lad. Želiš li znati, pogledaj kroz
prozor.

Sav. Zar si ju bacio? Uboga, što ti je
skrivila?

Lad. Mnogo. Upravo s bog nje neću
da budem više djakom.

Sav. Ti nećeš da dalje učiš? To nije
lepo. Imaš toli lepu sgodu da što naučiš.
Otac nežali troška, zdrav si, sposobnostih
imaš, pa opet nećeš. Drugi tvoji suučenci
veselo se uče i lepo napreduju. O kolika će
to biti sramota i žalost za tebe, kad oni

danas sutra postanu pametni i štovani ljudi, činovnici, svećenici ili vešti rukotvorci, a moj brat (plačuć) moj brat — hoće — silom da bude pastir, da čuva ovce ili svinje!

Lad. (Uplašen). Što veliš? Ja, pastir?

Sav. To je već kao gotovo. Zar si zaboravio, što ti je otac obećao? On reče, učiniš li još jednu nevaljanštinu, da će te dati našem svinjaru u nauke. A ta nevaljanština već je gotova; Baciti knjigu kroz prozor, pa odvezati se od stola i tako otcu perkositi: nije li to nevaljanost?

Lad. (Zastrašen). Reci mi, draga sestro Savice, reci, je li istina, što veliš?

Sav. Na žalost svoju moram ti reći, da ti nefali torba, korbač i rog.

Lad. Torba — korbač (kandžija), a u rog da pišem? (Udari se u čelo).

Sav. (Plačno). Tako će biti, kad te

knjiga merzi! Od sada bit će tvoji družiti
telići, kermci i —

Lad. O! što uradih!

Sav. A još gore; danas doći će teta iz Zagreba. Dobra teta, koja Ladislavu svake godine i haljine i knjige šalje, koja obeća, da neće žaliti troška, da ga školuje ma i za doktora.

Lad. Zbilja, dakle teta danas dolazi?

Sav. (Serdito). Barem ćeš ju moći darovati torbom, korbačem pa malo i u rog zasvirati.

Lad. (Odvažno). E, nemarim! Neće me ni vidjeti; ta ona neće kod nas ni odsesti; jer stric hoće da se k njemu svrati i kod njega da boravi.

Sav. To se nezna; jer to zavisi od slučaja.

Lad. Od kakovoga slučaja?

Sav. Neznaš li, da se je stric s našim otcem okladio ? Dà, dà; tako ugovoriše : tko ju iz daleka najprije upozna i k njoj pohiti, kod njega će odsěsti.

Lad. Toga se nimalo neplašim. Stric ima dobro oko, ima dobre naočale.

Sav. Istina je; al i otac ima zdrave oči. S Bogom; pripravi se, kako ćeš ju dočekati pastirskom spravom (hoće da otidje.)

Lad. (Děrži ju). Čekaj, draga sestřice — ja — bi —

Sav. Što ćeš?

Lad. Samo něšto malo. Ja — neznam — ja — bi —

Sav. Ma govori.

Lad. Molim te — Sam neznam.

Sav. Što hoćeš da činim?

Lad. Želim, da uložiš koju dobřu řeč za mene kod gospodina učitelja, neka mi

oprosti današnju kaznu i da nemoram ovdě ceo dan privezan sedeti; jer nebi rad, da me tetka nadje u ovakovom položaju.

Sav. Istina, ja te žalim, a znam, da bi ti učitelj meni za volju danas oprostio; ali neimaš čitanke, ti si ju bacio, a to je uzrok zašto neću da ti oprostim.

Lad. Ali mi bi mogli drugu knjigu ili kupiti ili uzajmiti?

Sav. To nekoristi; jer takova prevara nebi tvoje vladanje poboljšala.

Lad. Reci mu, da sam inače dobar dečak.

Sav. Hvala lěpa! Neće mi se lagati (Hoće da otidje).

Lad. (Laskavo). Savko, Savice! Sladka Savičice — samo još malko počekaj —

Sav. Nemogu; znaš, da će tetka doći i da moram sama štogod pripravit, da za-

loži; hoću bo da pokažem dragoj tetki, što sam naučila i kako znam već kuhati. S Bogom —

Lad. (Derži ju). Ta nemoj, ako Boga —

Sav. Ladislave! Neuzimaj ime gospodina Boga svoga uzalud! —

Lad. Ta neću, neću; ali kunem ti se — (diže ruku).

Sav. Nemoj Ladislave, jer bi lagao.

Lad. Da ću se poboljšati; jer se stidim tetke.

Sav. Tako? Zar samo zato, jer se stidiš tetke? S Bogom! —

Lad. Ali slušaj seko (plaćuć). Ta ne samo zato. Stidim se, što nemogu pokazati bolji napredak, što ćete me svi tužiti. Od sada hoću da počmem bolje živiti. Učit ću se —

Sav. Zbilja? Dakle dobro; ja ću nastojati i moliti —

Lad. Draga seko, sladka, angjeoska, Savko, budi mojom zagovornicom; ja ću te uvijek, uvijek slušati.

Sav. Dobro; ja ću sve kušati, da je barem za danas ublažim; ali nemogu ti obećati, da ću to postići. Samo držži svoju reč. (Ode).

Lad. To nefali! Na to me veže zahvalnost.

PRIZOR TREĆI.

Lad. Podje li mi za rukom, da se izvučem iz ovoga blata, biti ću sretan. (Udari se u čelo). Ja luda! gde mi je bila pamet, da sam danas knjigu bacio, a tetka dolazi. (Otidje).

PRIZOR ČETVËRTI.

Milka. (Na štakah sa sestricom i bra-

tom). Samo ajdete; ovamo! Ovamo nas sreća vodi.

Bratac. Milice, ja sam gladan —

Sestrica. Ja bih jela.

Mil. Čekajte još malo; ovdě ćemo jamačno štogod dobiti — znam, da ste gladni; ali ni ja nisam sita. Evo sednite i molite Boga, da blagoslovi ove kućane te budu milosrdniji prama nam, nego li oni, na čijih vratih smo već danas uzalud kucali (Děca klicaju i mole tiho). Što, neima li ovdě nikoga? Gle, kakve li krasne i bogato urešene sobe! Puno je lepša od one komorice, u kojoj naša mati, sirotica udova, na slami leži. A kakva je to krasna ura — (zastre oči). Nebacaj varovo oko tamo, veli mamica. Oči navode na zlo. Istina! Nikoga neima i lahko bi mogla štogod ukrasti, nitko nebi ni znao, te ure prodati, pa bi bilo krušca do sita. Sačuvaj me Bože, kojega me oko

motri, a od kojega ovdě sva srěća dolazi, košto nas uči mamica. To dokazuje ova knjiga. (Izvadi te opet sakrije pod pregaču Ladislavovu knjigu, zatim klekne i moli tihano).

PRIZOR PETI.

Savka. (Zabrinuta). Dakle samo pod tim uvětom hoće da mu kaznu oproste, ako pokaže svoju čitanku, svoju a ne uzajmljenu, niti kupljenu. Što? Zar već znadu, što se je dogodilo? Ali kako bi? Ta o tom ne zna nitko osim mene i njega. Nesmotreni Ladislave! U zaludu ju tražiš. Bog zna, tko ju je našao, (zamisli se).

Milica. Udělite dragi moji,
 Za dušu vam uvěk bilo;
 Krajcarak je malen đarak
 Al' velika zadužbina.
 Krajcarak je malen darak

Al' siroti velik novac;
 Velik novac u nevolji,
 U nevolji teškoj muki;
 Težka muka glad kad mori.
 Smilujte se devojčice!
 Bog vas vidi, Bog vas čuje,
 Svaki darak uvažuje.

Sav. Bog vas blagoslovio, uboga dečo!
 Još toli mladi, pa već morate prosjačiti.

Milica. Proseći se prebijamo
 Od nemila do nedraga,
 Ko uboge sirotice
 Bez otca i roditelja,
 Nastojnika, hranitelja;
 Samo bolna osta mati,
 Mi neznamo poslovati,
 Niti radeć kruha teći.
 Pomozite u nesreći;
 Zato dajte i darujte,
 Nam ubogim smilujte se.

Sav. (U sebi). Uboga děco! Tako se godi svakomu, jer nisu vikla služiti krušac drugim načinom. Šteta, da neima Ladislava ovdě; mogao bi se ugledati u ovu nevolju. (Njim) Evo vam! (Izvadi iz torbice novac te jim daje).

Mil. Hvala vam, sladka dušice; da nije toga darka, morala bi evo sestrica i bratac danas već i drugi dan gladovati.

Sav. Što čujem?

Mil. Tako jest; jer nisu ni jučer ni danas gotovo ništa okusili. Bog vam platio! S Bogom!

Sav. Ta čekajte još — O da je otac ili mati kod kuće! Novacah više neimam; ali čekajte, hodte u kuhinju. Danas sam ja gazdarica, valjda će se naći štogodi za vas; hodte! Ma imali i mi danas što manje, tim tečnije ćemo jesti. Hodte samo! (Dignu se,

u to izpade Milici Ladislavova knjiga iz pregače.) Što je to? (digne knjigu). Valjda niste je ovdě, kad ste sami bili — to je knjiga brata moga, što ju on izgubi. —

Mil. Sačuvaj Bože i Marijo —

Sav. Dakle?

Mil. Odozgor dolazi srěća, veli naša mamica. Mi upravo pred vašu kuću, kad eto dodje něki gospodin u cěrnóm odělu, podje gore, kad izleti knjiga kroz ovaj prozor. Gospodin se naměrgodi i ode u kuću —

Sav. To je bio on, naš učitelj. Dakle tako je saznao, što se dogodi?

Mil. Knjiga zapne nad vrati, ja sam upravo molila, u to digne se větar; dva gospodina izadju iz kuće, jedan u běloj surki, a drugi u cěrnoj sa naočali na očima.

Sav. Ta to bijahu otac i stric!

Mil. Větar baci knjigu, i ona pade

upravo onomu černomu gospodinu s naočali na nos, sruši naočale i dok se je on sagnuo i razlupana stakla tražio, uzklikne onaj drugi radostno. —

Sav. To je bio otac, pa što reče?

Mil. Evo tetke! uzklikne i pohiti ulicom dalje u susrět někoj kočiji.

Sav. Hvala Bogu! Dakle će tetka kod nas odsěsti; to učini bačena knjiga Ladislavova! Hodte u kuhinju; neću da vas samo nahranim i napojim; počastiti ću vas; jer vas je sam Bog ovamo poslao, da sačuvate brata od sramote i da ga ganete, neka se poboljša. Hajte! (Odvede ih).

PRIZOR ŠESTI.

Ladislav (Dolazi s druge strane zadieven prostom haljinom, torbom na ledjih korbačom i rogom u rukuh i pěva plačuč:)

Kakva sětva, takva žetva,
 Svatko kroji udes svoj ;
 Nisam htěo slušat, pazit,
 Sada evo kuku joj!

Město knjige evo rog,
 Kaznio me dragi Bog.
 Kuku, joj! (puše u rog).

Što tko radi, sebi radi ;
 Pada n u mraz na obraz ;
 Děco, ako neučite,
 Evo priměr i za vas!

Město knjige evo rog.
 Kaznit će vas dragi Bog.
 Kuku, joj! (svira u rog i plače).

PRIZOR SEDMI.

Savka. (S protivne strane i neopaziv
 ga, metne knjigu na stol). Tko bi se bio

ňadao, da će nesmotreni Ladislav svojom nevaljanštinom pružiti otcu sgodu, da dobije okladu. To je veselo! Sad mu mora učitelj oprostiti; knjiga je ovdě.

Lad. (Tihopěva): Město knjige evo rog.
Kaznio me dragi Bog!

Sav. Što je to? Ah, evo! (pěva:)

„Mlado pastirče umilno,
A što si se tako snuždilo?

Lad. Nerugaj mi se sestrice, jer sam i zbilja snužden. Oprosti mi; došao sam, da se i ja s tobom oprostim. (Plače.)

Sav. (žalostno). Dakle zbilja? Ona kobna knjiga tako ti je oměrzla, da voliš nas ostaviti, pastirom biti i svinje čuvati —

Lad. Tako mi duše; bio sam svečano odlučio poboljšati se, pa sam se svaki časak od onoga doba tisućputah kajao. Ali što hasni; otac tako odredi, nesretne knjige ne-

ima, učitelj obskèrbi me po otčevoj zapovèdi svim, što mi k dojdúcemu zvanju trèba. (Plače).

Sav. Ubogi Ladislave! (Smije se.)

Lad. Ti mi se u žalosti rugaš? A što je još gore! Istom me učitelj ovako obukao i poveo, da me vide obćinski pastiri, al' eto ti tetke s ocem, a ja bež te jedva utekoh ovamo, da se uklonim. Oh, Savko, ja sam vèrlo nesretan.

Sav. Zar to zoveš nesrèćom, što upravo moraš za srèću smatrati? Evo, ova tvoja neprijateljica (pokaže knjigu) riešit će te evo ovoga korbača (kandžije) i ovoga roga. (Baci jedno i drugo).

Lad. Draga Savko, je li istina? Zar si ti sve na dobro okrenula?

Sav. Ja ne, no dragi Bog tako uredi te se našla dobra duša, koja te rěši pastirstva,

koje inače može biti dobro i plemenito zvanje, ali bi bilo za tebe, kao sina imućnih roditeljah, i za nas sve sramotno.

Lad. Istina; a ja sam s toga najviše i žalio. Dakle, draga Savice, misliš, da će mi otac oprostiti?

Sav. Sve će biti u redu.

Lad. A sad mi reci, ljubezna Savice, kako je dospjela knjiga u tvoje ruke i s česa slutiš, da mi je učitelj oprostio?

Sav. Tomu je ovako. Njeka siromašna djevojčica — Al, čuješ — evo idu; dolazi teta s ocem i stricem. Drugi put pripovjedit ću ti sve; za sada samo ćuti i nekazuj nikomu. Ali da se opet sprijateljiš sa svojom knjigom!

Lad. To i hoću. (Uzme knjigu i gerliju). Odsada ću te ljubiti kao — kao

Sav. Tako Ladislave! Misliš li, da nije knjige, da bi te mogla tako světovati?

Lad. Věrujem! O sad znam —

Sav. Čuješ? Evo ih, ajdemo! (Uhvate se pod ruku;)

(Zastor pade).

ZLATNI LANČIĆ,

ili

Da si milosèrdan!

Igrokaz za mladež u 1 činu.

Od A. V. Truhelke.

OSOBE.

Ljubibratić, bogat tèrgovac

Radovan, njegov sin.

Ružica, }
Srećko, } dèca nekoga siromaka.

(Čin biva u kući g. Ljubibratića).

PĚRVI PRIZOR.

Ljubibratić i Radovan.

Ljub. Tako, moj sinko! Nikada se ne oslanjaj na to, što ti je otac imućan. Blago ovoga svjeta možemo lasko izgubiti, a tako i ja svoje. Šeti se samo one pripovjēdke o Jobu! Znanja pako nemože ti nitko uzeti. Bogatac bez znanja, postav i siromakom, teže će podnositi siromaštvo, nego li siromak, koji si steče neizgubivo blago t. j. znanosti i kreposti; jer se može uvēk nadati, da će danas sutra steći i blaga i dostojanstva, bude li svoje znanje i stečenu vēštinu valjano rabio. Živ ti je tu dokaz tvoj suučenic Srēčko. Nije li to lēpo, što je on kao sin siromašnoga nadničara stekao medju svimi tvojimi suučenicima pērvo odlično mēsto? Tim više nastoj i ti, Radovane, jer neimaš drugih brigah. Ugledaj se u njegov primēr; uči što više i što jače možeš.

Radov. I to hoću, dragi otče — (kuca njetko na vrata).

PRIZOR DRUGI.

Ružica. Hvaljen Isus gospodine! Evo dodjoh, da se lépo zahvalim (ljubi ga u ruku) —

Ljub. No, što si se već oporavila, Ružice? —

Ruž. Aj dragi gospodine, jesam malo, i to božjom i vašom pomoćju. Da mi nije vaša milostiva gospoja ćorbe i lěkovah slala, nebi me još bilo ovdě.

Ljub. Nemoj spominjati takove malenkosti. Što ti radi majka, je li joj bolje?

Ruž. Jest; malo bolje. Ali evo i gore nevolje na nas, razboli mi se i otac. (plače) A tko će sad služiti krušac zanj i za ubogu nejaku mi bratju?

Ljub. U toj obitelji kao da se je nesreća udomila! Neka, neka; ja ću se već pobrinuti —

Ruž. O, velika vam hvala, gospodine; Bog će vam nagraditi sva vaša dobročinstva. Jer, što bi mi radili u ovoj skupoći, da nema milosrdnih ljudi, kakov ste vi. Doduše nesmiemo posve dobrim ljudem dosadživati. Sramota je prosjačiti, dok čovjek može raditi. Evo istom se oporavib, idem da potražim gdje službu, a na sreću i brat moj ima sad posle dovršenoga izpita vremena, pa može on već po malo raditi.

Ljub. Dakle dobro; pošalji mi Srećka amo, neka na ove praznike ponavlja nauke s mojim Radovanom, da ništa nezaboravi; a ja ću mu dati svake nedjelje 5 forintih.

Ruž. O hvala vam, dragi gospodine, lepa hvala! To bi bilo odviše; za te novce mogu i ja i on služiti, a cio dan ma što raditi.

Ljub. To nemože tako biti, draga devojčice; tko bi onda tvoga bolestnoga otca dvorio? Mati ti dugo bolovaše, treba i nju štediti, dok se sasvim oporavi. Idi dakle, reci ocu, neka se nebrine i neka dopusti, da Sréčko proživi cele praznike u našoj kući.

Ruž. Hvala, velika hvala, ja ću već naučiti Sréčka, kako mu se treba vladati, da vas sluša i da vas poštuje. S Bogom dragi gospodine! Bog vam platio! (Poljubi ga u ruku i ode).

Ljub. }
Rad. } S Bogom, Ružice!

PRIZOR TREĆI.

Ljub. Evo ti, sinko, žive slike nevolje i nesrēće. Što sada veliš?

Rad. Ubogi Sréčko!

Ljub. Doduše ubog je; ali još ubožniji mora da mu je otac, gledajući, kako mu dētca gladuju i boluju, a on sam nemože da

radi. Neuztegni nikada ruke svoje takovim siromakom, makar i ostario i kad uzrasteš, čini im dobro koliko možeš.

Radov. A zar nemogu, dragi otče, već sada štogod za siromake činiti?

Ljub. Zašto nebi mogao? Dakako, onim novcem, što ti ga ja ili mati za zabavu dajemo.

Radov. Ali to je vrlo malo.

Ljub. Ništa zato; Bog negleda koliko se daje, već u koju se svrhu daje. Znaš, kako je u sv. pismu. „Ako pako malo imaš, a ti udeli i od onoga malo.“

Radov. (Tiho za sebe). Moja malena pomoć neće uzmanjkati.

Ljud. Što veliš, Radovane?

Radov. Rekoh, da nebi po tom smeli ni bogataši siromakom uztegnuti svoje pomoći. Zato neznam, kako mogu oni bogati gledati.

da njihovi iskernji pate, dočim bi im lahko mogli pomoći.

Ljub. To ti je zato, moj sinko, jer su takovi ljudi tvrda, okorela serdca, koje ne- navikne u mladosti osjećati i miloserdno biti; koji nemare za nikoga, nego samo za sebe.

Radov. To su sebičnjaci, već znam.

Ljud. Tako je! Ti sebičnjaci zaborav- ljaju, da su svi ljudi braća jednoga oca, koji jednomu uzkraćuje, a drugomu daje, da ovaj pomaže onomu, te se tako brine za dušu svoju.

Rad. Dobro, dragi otče! kad ponarastem i obogatim, upotřebiti ću sve sile svoje, da siromakom po mogućnosti pomog- nem.

Ljub. Tako, Radovane moj! Tad ću ponosno reći, da si moj sin i bit ću uvek s tobom zadovoljan. Svaki čovek ima dvover- stne dužnosti i to: dužnosti svoga zvanja i

dužnosti keršćanske ; a pèrva je dužnost : Ljubi svoga iskèrnjega ! Do sad sam bio s tobom zadovoljan i nisam se u tebi prevario nadajuć se, da u školskih naucih nećeš zaostati. A jer si me vrlo razveselio donesav dobru svedočbu, obradovati ću i ja tebe. Kupit ću ti lepi zlatni lančić i sat (uru), da znaš uvijek, koliko je urah.

Rad. Hvala ti, dragi tatice, ali ja bi —

Ljub. Što bi volio ? Valjda želiš štogod skupljega ?

Radov. Bože sačuvaj ; i to je odviše. Ali mislim, dragi otče, da ni ti nenosiš zlatna lančića, pa da je tebi svejedno, dadeš li mi uru i lanac ili novac, koji ove stvari vriedi.

Ljub. Novce ? A što će tebi novac ? Zar si već potrošio ona dva sreberna stotinjaka, koja sam ti k tvomu imendanu poklonio ? Što si uradio s timi novci, reci der !

Radov. Ja ja sam — oni — oh! oprosti, toga ti nemogu upravo sad kazati.

Ljud. A zašto ne?

Rad. Jerbo — a dragi tatice, neplaši se, nisam jih zlo upotrebio; molim te, sterpi se, sutra ću ti kazati.

Ljud. Dobro; neka bude. Sutra ćeš mi dakle reći; ako si ih dobro upotrebio, uručit ću ti novac mjesto lančića, a poklonit ću ti moj srebrni dobnjak (uru), pa budeš li i nadalje dobar i valjan, pobrinuti ću se, da imaš uvijek nekoliko novčićah za dobrotvorne svèrhe.

Radov. (Za sebe). Srebrnjaci još su u mom žepu, a i znam, kud ću s njimi. (Na glas). Evo ti Srećka.

PRIZOR ČETVÈRTI.

Srećko. Hvaljen Isus, gospodine; evo me na vašu zapovjed.

Ljub. Dobro mi došao, Srećko. Dakle jesi li zadovoljan i pristaješ li na moju ponudu?

Srećko. Podnipošto gospodine, nemogu!

Ljub. Kako to? Nemožeš?

Srećko. Vi tražite od mene vrlo male-nu službu, a nudite mi obilnu plaću. Dadete li mi svaki dan još druga kakova posla, da odslužim onih pet forintih, pristajem drage volje; jer ako i opetujem nauke sa Radovanom, to koristim i sebi, učim se pri tom i sam, a za to neću nikada kakove plaće, budući se i od Radovana mogu koješta boljega naučiti n. p. risati, što on umie bolje od mene.

Ljub. (Za sebe) Poštena ti dušo! (Glasno) E dobro! Evo ti odmah posla. Tu ćeš mi slagati i čistiti knjižnicu. Složi nĕmačke knjige na pose, a hĕrvatske napose, a svaku lĕpo opraši. Samo ĕstito! (Ode).

PRIZOR PETI.

Srećko. Nebrinte se gospodine! (Lati se umah posla i stane raditi). O, kakova je to slast raditi za svoje drage roditelje. (Lupa knjigom knjigu). Ali mladi gospodine, ja ću vas zaprašiti. Šteta za vaše lepe haljine.

Rad. Gle, gle! Odkad smo mi gospoda, da ti meni Vi kažeš. Nismo li suučenici?

Srećko. (Radeć). Ta jesmo; ali ipak. Vi ćete biti danas sutra bogat i velik gospodin, a ja siromah —

Radov. Nemoj tako, Boga ti; ja ću se ipak uvek setjati, da si ti bio bolji i odličniji učenik od mene. Al okanimo se takava razgovora Dakle. Srećko, tvoja mati još boluje?

Srećko. Sirota, veli da se je oporavila: al se vidi, da se pri tom sili.

Radov. A što radi otac?

Srećko. Upravo ga ljuta groznica trese.

Radov. Ubožki. A šta rade tvoja ostala tri brata i mala sestra?

Srećko. Što rade? Jeli bi, da imaju što! —

Radov. Koliko vas dakle ima?

Srećko. Ukupno šestero; ali mene ne treba medju nje računati; jer si mogu već sam krušac zaslužiti.

Radov. Moj družo, još si preslab, da celoj obitelji zaslužiš kruha; a nedaj Bože, da se razboliš.

Srećko. E, tako je božja volja.

Radov. Pravo reče, to je božja volja. I njegova je sveta volja, da ti u pomoć priskočim. Evo Srećko, evo ti; daj to svomu bolestnomu otcu. (Hoće da otidje).

Srećko. Što? Dva forinta? (Skoči za njim i zaustavi ga). O mladi gospodine Radovane! evo na; neću da ih primim.

Radov. Samo uzmi i neboj se. To su moji novci, a s njimi mogu ja činiti, što mi je volja. Uzmi samo!

Srećko. Nesmem, dobri Radovane. Otac i mati ljutili bi se na mene.

Radov. Samo reci, da sam ti je ja poklonio.

Srećko. O da, moji dragi roditelji bi mi verovali, jerbo im nisam nikada lagao; ali šta bi rekao vaš dragi otac? Neću i nesmem ih primiti bez njegova znanja.

Radov. Zar me držiš za maleno, ne jako dete? Tako moj otac ne misli o meni. Dobro, ako ih ti nećeš, a ja ću je baciti kroz prozor, da ti pokažem, kako mogu s njimi činiti, što me je volja. Ovako će dopasti rukuh možebiti kakova siromaka.

Srećko. Nemoj Radovane, ja ću je uzeti; oprosti!

Radov. Hoćeš li to javiti mojemu otcu?

Srećko. Dakako.

Radov. Nemoj Srećko; inače te neću tako ljubiti kao dosada. Učini mi to za volju i nekazuj ništa.

PRIZOR ŠESTI.

Ljub. Radovane, eno dodje tvoj učitelj glasbe; idi dakle, da nečeka na te.

Rad. Evo idem (Odlazeć namiguje Srećku, da šuti).

PRIZOR SEDMI.

Ljub. (Traži medju papiri). Evo, što sam tražio. (Hoće da otidje).

Srećko. (bojazljivo) Gospodine moram da vam povratim (obzira se) dvě forinte. Radovan mi jih silom utisnu.

Ljub. Što na silu ti dade dvě forinte? Radovan?

Srěčko. On reče, da mi je daje za pomoć mojim bolestnim roditeljem.

Ljub. Vrlo mi je milo, da ti ih dade s toga razloga, jer su to novci, koje je dobio za zabavu. Zadržži samo sinko i podaj ih otcu.

Srěčko. Kad i vi zapovedate, učiniti ću tako, ali nebi ih podništo primio bez vašega znanja.

Ljub. Samo se umiri.

Srěčko. Bog vam platio; mi ćemo za vas Boga moliti.

Ljub. Jesi li čuo, Srěčko? Ponudi li ti moj sin još štogod, slobodno uzmi; Razumiješ?

Srěčko. Ali gospodine, Radovan mi zapovedi, da vam nerečem ni rečice o tom, inače da me nebi ljubio.

Ljub. To mi je još draže; čini dobro potajno. Jer pismo piše: „Što ti desnica

dobrotvori, za to netreba da zna ljevica. On neće, da se ponosi dobrim delom. Nemoj mu dakle kazati, da ja znadem, što je učinio, i ja ću štititi.“

Srećko. Kako zapovēdate (Slaže i čisti knjige).

Ljub. (Sedeć). Radovan me upravo raduje. Sam po vlastitoj sklonosti dēli dobroćinstva. On čini, što sam i ja činiti nameravao. Koliko je to blaženstvo za otca, kolika slast odreći se zabave i činiti dobro siromakom.

PRIZOR OSMI.

Radov. Otče, evo zlatar pita za tebe; veli, da si mu naložio, neka dodje.

Ljub. Neka počeka malo. Čuješ Radovane, obećao si mi, da ćeš mi sutra kazati, kako si upotrebio one dve forinte.

Radov. Ako želiš, dragi tata, kazat ću ti odmah.

Ljub. Čekaj! Ja sam ti obećao, da ću ti dati novacah, mesto zlatnoga lančića, koji sam ti obećao kao uzdarje za tvoj valjani napredak u školskih naucih. Da vidiš, koliko ti vjerujem, neću da mi sam kažeš, na što si upotrebio one dvie forinte. Evo ti još 20 forintih, koje sam htéo žertvovati za lančić. Upotrebi ih, kako znaš; a račun položiti ćeš mi u svoje vréme.

Radov. Drage volje i hvala ti, dobri otče! Nemoj se bojati, neću ih na zlo upotrebiti; pače i onda kazao bih ti, jer znam, da bi mi oprostio.

Ljub. Tako, tako. To je pametno. (Prebire papire).

Radov. (Potajno za ledji Ljubibratićevimi na po glasno) Evo ti Srčeko, nosi otcu (tura mu novac na silu u žep).

Srećko. (Tiho i uztežuć se). Ta to bi bilo odviše, Radovane!

Radov. Uzmi samo, ja ću se ljutiti.

Srećko. Ali nemoj — —

Ljub. Nu što, mi mermrljate za ledji?

Radov. Hoćeš tatice, da pozovem zlatara ili da ga kući pošaljem?

Ljub. Ostavi još malo; imam s njim i drugi račun.

Srećko. (Potajno da Radovan, gledajući kroz prozor na polje, nevidi šapćuć:) Evo gospodine, što mi je dao.

Ljub. To je dvadeset forintih.

Srećko. Jest, gospodine.

Ljub. Zadržai samo i učini tako, kako ti rekoh. Nebrini se za ništo; ja sam s tim zadovoljan. (Na glas). Jesi li sveršio, Srećko?

Srećko. Jesam, gospodine!

Ljub. Da vidim ; dobro je. Budi samo uvijek tako marljiv. A sad se možete malo zabavljati, a od sutrašnjega dana početi ćete opetovati nauke. Idite dakle u vèrt.

Srècko. (podje sa Radovanom). S Bogom, gospodine.

Ljub. Radovane!

PRIZOR DEVETI.

Radov. (Vrati se). Što zapovèdaš, otče?

Ljub. Dakle zbilja, do sutra moram čekati, da mi kažeš?

Radov. Ta, ja èu ti reći odmah, ako želiš. —

Ljub. Zar samo ako želim? (Oštro). Nebi li ti mogao zapovèdati?

Radov. Pa zašto se ljutiš ; dakako da možeš.

Ljub. Gdē je onih dvadeset forintih?

Radov. Gdē su i one dvē forinte.

Ljub. A gdē su one dvie?

Radov. Kod onih dvadeset Ta dragi otče (žalostno) ti valjda znaš; valjda ti je već Srećko kazao. Ja ću se nanj ljutiti.

Ljub. Nemoj; on je činio, što mu je poštenje zahtevalo. Nijedno dēte nije vlastno bez privolje roditeljah štogod poklanjati. Jesi li mu je poklonio?

Radov. Jesam, otče!

Ljub. Dobro si učinio Radovane; bijaše ti na volji s novci činiti, što si hotio. Samo tako dalje; neprestani siromakom dobro činiti, a ja ću te neprestano ljubiti.

(Zagerli ga, zastor se spusti).

**Zaklela se zemlja raju, da se
sva otajna znaju.**

Igrokaz za mladež u jednom
činu.

Od A. V. Truhelke.

OSOBE.

Slavoljub, od 10 godinah.

Milka, od 12 godinah.

Darinka, od 8 godinah.

PRIZOR PÈRVI.

Milka. (Stoji kraj otvorena prozora. Ustréd sobe nalazi se stolčić, a na njem poklopljen lonac. Maše rukom). S Bogom, tatice; s Bogom mamice! — Eto, sad su sèli u kola — još gerle brata . . . Evo već je kočijaš potego uzdu — (viče): Sretan put! (baca poljubac) Odoše! (Zatvori prozor). Sada hajd na posao, da sve onako overšim, kako su mi naložili. Učiniti ću sve, da budu sa mnom zadovoljni, kad se vrate. I bila bi velika nezahvalnost, da nepokažem, kako sam vředna pověřenja, što ga u mene stavljaju. Meni pověre, da pazim na brata i sestrice, a njim strogo nalože, da me slušaju. Vidity ćemo, tko će napasti odolěti, a tko od njih dvojice prekëršiti zapověd. (Izvadi novac te ga gleda veselo) Tko ostane

čverst i neda se zavesti svojom znatiželjom, taj će ga dobiti. Ali kako onda, ako budu oba postojana? Kako da onda taj novac podelim? — O, to neće biti; oba neće dobiti okladu; znam, da će pitlivi Slavoljub zapovjed prekeršiti te okladu izgubiti. A neka, tako valja; valjda će se radi toga okaniti toli gerdne znatiželje, kojom upravo majmunu naliči. Sve hoće da vidi, da zna; sve ma i sto putah znao, da se to nepristoji. O samo da je tako znatiželjan u dobru, u naucih; ali tu mnogo manjka. — Evo ga, poznam mu korak. (Uzme spremati).

PRIZOR DRUGI.

Slavoljub. (Dolazi sa Darinkom). Dakele odoše!

Milka. Da, da. A kako ste se razstali s dragimi roditelji?

Slav. Razstali smo se, obećav, da će-

mo se u njihovoj odsutnosti dobro vladati i da ćemo tebe, draga Milko, u svem slušati.

Darin. To i hoćemo, je li Slavoljube?

Mil. Tako i treba. A znate li, zašto su vam naložili, da me slušate? Znate zato, da naviknite biti dobri, i onda, kada ih nema kod kuće. Jer doći će vreme, gde neće moći uvek na vas paziti, pa biste onda lahko mogli u zlo pasti, zlu se priučiti i na uvek nesretni biti. Zato treba, da u mladosti naviknite poslušnu; jer neposlušna čovek nemože u svetu srećan biti.

Darin. Dakako; jer nitko nije bez gospodara, a svatko mora svoga gospodara slušati.

Mil. Pravo veliš.

Slavol. Čujem, da su nam zabranili dotaknuti se nekakova lonca, pače da ga ni nediramo. Gde je taj čudnovati lonac?

Mil. Evo ga!

Slavolj. (u čudu) Ovaj? Zar se zbilja nesmiemo ovoga lonca ni taknuti? (Obilazi i motri ga). Ta ja sam mislio, da je to kakov lonac pun pekmeza od kajzijah (bresakah).

Mil. Jest; kao što ti velim; roditelji zabraniše, da ga se ni netaknemo.

Slavolj. Ta to je običan lonac, i čini se da je prazan. Pa zašto da se ga nesmēmo taknuti, reci, Milice? Zašto ga nebi smēli ni pogledati?

Mil. Samo srazloga, brate, koji svako poslušno dēte lahko može pogoditi.

Slavolj. Lahko pogoditi. Ja ti velim, Milko, da mi je teško pomisliti —

Mil. Dakle ja ću ti kazati. — Svako dēte dužno je slušati zapovēdi roditeljah. Dobri roditelji stariji su, pametniji i znadu, što je dētci dobro i što nije. Keršćanski roditelji neće pako zahtēvati, da ih dēca u

zlu slušaju; ali oni bez temeljita razloga niti što zapovédaju, niti što zabranjuju.

Dar. Dakako; a deca su dužna slušati. Ja hoću slušati ma i neznam zašto; jer znam, da nisam toliko pametna kao oni.

Slavolj. No i ja nevelim, da neću slušati; ali pitat je slobodno. (za sebe) A ipak želim znati.

Mil. No, a sada da vidim, kako éete. Idite dakle! Ti Darinko hodi u vèrt i pleti onde, a ti Slavoljube hajd u drugu sobu, pa se uči, dok ja spremim večeru.

Dar. Ja idem (ode bez oklèvanja).

Slavolj. (Odlazi gledajuć neprestance lonac) Čudnovati lonče! Hm, hm! Zašto ga se nesmèmo dotaknuti? Kakva je to tajna? (Ode).

PRIZOR TREĆI.

Milka. Ha, ha! Slavoljube, Slavoljube; ja dvojim o tvojoj postojanosti. O, koliko bi želila, da oboje napasti odolē i dobe okladu. Ali kako ću podēliti? Kako! Ta sama dati ću k ovomu svoju forintu, što sam ju od kume na krizmi (bermi) dobila, samo da se oboje pokažu poslušnima. Neka, valja kušati. Ja ću roditeljem verno pripovēdati, što i kako i tko je bio krivac. (Izvadi sviralu iz žepa i metne ju na prozor). Evo ova svirala tužiti će onoga, koji zapovēd prekerši; ona će mi reći, što se je dogodilo, ma i ja ne-bila ovdē. Tako; a sad hajd opet na posao, da i ja zapovēdi roditeljah izpunim (Ode).

PRIZOR ČETVÈRTI.

Darinka. (Dolazi s druge strane, obazirajuć se). Zar tu neima sestre? Ona biti

će u drugoj sobi. (Prolazi kraj lonca). Evo ga zlogodice! Stoji tu kao zabranjena voćka u raji. Neboj se, ja neću da budem Eva, neću da vidim, nit sam željna znati, što sakrivaš. Meni je više do toga, da roditelje poslušam. (Ode za Milkom).

PRIZOR PETI.

Slavoljub. (Dodje s druge strane na perstih). Što? Zar neima tu Milke? (Obazira se na sve strane). Ni Darinke — evo ga! (Promatra lonac sa svih stranah). Čudnovat je to lonac. Sreća, što nezna govoriti; ta da, nezna govoriti (Kuca perstom po njem i nasluškuje). Prazan! Čudnovato; pa zašto da nesmiem gledati prazni lonac! (Digne ga, al iz pod njega izleti ptica). Jao! naša ptica! Al sam se uplašio . . . To je prevara! Tko bi se tomu nadao, da su to samo tako namjestili, nebi li saznali, tko će u lo-

nac dirnuti. E, ništa za to; lonac nezna razgovarati, a ja ću pticu uhvatiti, pa opet sve tako postaviti, kako je i bilo. Čuješ ti (ptici) hodi ovamo! Gle, kako je vesela, jer je izmakla iz tamnice! (Hoće da ju uhvati, pa stane na stolac). Uzalud! Evo gle na sreću i sviralice, koju inače sluša. (Uzme sviralicu i svira, a černilom namazana svirala ostavi mu na licu škvernih). Evo kako sluša! (Ode i uhvativ pticu metne ju pod lonac). Čudnovato, kako ta živinica sluša glas svirale — da. (Prepane se). A ja neću da starije slušam. Ne, toga neću više činiti. Al sad je kasno; ponašati ću se, kao da se ništa nedogodi.

PRIZOR ŠESTI.

Milka. (Smije se Slavoljubu).

Slavolj. Što se smiješ?

Mil. (Smije se još većma).

Slavolj. Što ti je? Zašto se smiješ bez uzroka? . . . Zar si se najela ludih gljivah?

Mil. Misliš? Nu neka sudi i drugi; da vidimo, neće li se smijati. Darinko, dođi der ovamo!

PRIZOR SEDMI.

Dar. Što želiš, sestrice?

Mil. Evo pogledaj Slavoljuba! Kako ti se dopada?

Dar. Ha, ha! (smije se).

Slavolj. Ta što se kesite! Valjda nisam majmun?

Mil. Toga ti nitko neveli; ali tvoja poslušnost na licu ti se vidi; ali je liepa.

Slavolj. Poslušnost? Zar sam bio neposlušan? Nije li ptica pod loncem (Pusti pticu).

Mil. Jest; ali kako si ti znao, da je ptica onde?

Slavolj. Kako! kao da čovek nečuje pticu cvèrkutati.

Mil. Moj brajko, ti je nisi čuo cvèrkutati; jer se ptica u loncu i u mraku ne glasi.

Slavolj. Ta to već nije moguće! Čudnovati lonac!

Mil. Jest, čudnovat je to lonac.

Dar. Zaklela se zemlja raju, da se sva otajna znaju.

Mil. A kako smo to lepo saznali!

Dar. A kako mu ti berkovi dobro pristaju.

Slavolj. Berkovi? Još i to? (Uzme ogledalo i udari se u čelo te uhvati serdit sviralu.) Dakle ova me je izdala?

Mil. } (smijuć se) Eto njegove posluš-
Dar. } nosti!

Slavolj. Ludov ja! Radi ptice, koju svaki dan vidim, učinih zlo!

Mil. Tako se kazni znatiželja. A sad — komu čast, tomu i poštenje, njega neka ide i cena! (Izvadi forintu). Ovo onomu, koji je poslušao i koji se je svladati znao. — Darinko, forinta je tvoja.

Dar. (Uzme). Hvala!

Slavolj. Odkad dēliš ti forinte srebrne? Zar je to nagrada poslušnosi? Da sam to znao, ja nebi bio dirao, što netreba.

Dar. Ja ga nisam dirala radi ovoga novca, već zato, što su roditelji zabranili.

Mil. Tako valja, sestrice. Nesmemo raditi dobro samo nagrade radi, već i zato, što je dobro.

Slav. Pravo mi je (Stidi se). A joj, što će roditelji reći!

Mil. Ako saznadu, sam ćeš kriv biti; evo ih! Dovezoše se upravo. Hajdemo jim u susret! (Ode s Darinkom, a Slavoljub ostane plačuć).

(Zastor pade).

SVEUČILIŠTE
JURJA STROSSMAYERA
U OSIJEKU
KOLEKCIJSKO-SVEUČILIŠNA
KNJIŽARICA OSIJEK

886.2-2

IGR

1